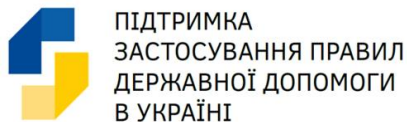

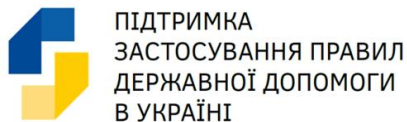
Тимчасові кризові та перехідні рамки заходів державної допомоги для підтримки економіки після агресії росії проти України

Соріна Палан
Аліс Барбулеску

04.04.2023

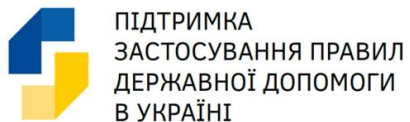
Проект ЄС «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги»

Антимонопольний комітет України

Зміст

- ТКПР – вступні та загальні положення
- ТКПР - конкретні види допомоги
- Положення щодо моніторингу та звітності

Тимчасові кризові рамки

- Прийняті **23 березня 2022**
- Перші зміни **20 липня 2022**
- Другий етап змін **28 жовтня**, з огляду на триваючі заворушення та з метою супроводження нового законодавства в енергетичній сфері
- **9 березня 2023** – нові тимчасові кризові та перехідні рамки (ТКПР) для сприяння заходам підтримки в секторах, які є ключовими для переходу до економіки вуглецевого нейтралітету, відповідно до промислового плану Зеленої угоди.
- Нові ТКПР вносять зміни та продовжують тимчасові кризові рамки (ТКР).

Вступ

- Різке підвищення цін на енергоносії, збій торгівлі продуктами ЄС в Україну, а також у росію та білорусь
- **Належні заходи державної допомоги:**
 - для некомерційних споживачів енергії
 - для комерційних споживачів енергії
 - заходи підтримки платоспроможності – загальні принципи, оцінені ЄК *
 - допомога на відшкодування відповідно до статті 107(2)(b) ДФЄС
 - рекомендація щодо встановлення вимог, пов'язаних із захистом навколишнього середовища або безпекою постачання (для допомоги відповідно до розділів 2.4 та 2.8 ДФЄС)
 - заходи щодо стимулювання добровільного скорочення попиту на природний газ, заповнення газосховищ*

*заходи, оцінені в кожному конкретному випадку відповідно до статті 107(3)(b) ДФЄС

Загальні правила

Допомога не повинна:

- обумовлюватися переміщенням виробничої чи іншої діяльності
- надаватися суб'єктам господарювання, які перебувають під санкціями ЄС, включаючи, але не обмежуючись:
 - a. особи, організації або органи, конкретно зазначені в правових актах, що накладають такі санкції;
 - b. суб'єкти господарювання, що належать або контролюються особами, організаціями чи органами, щодо яких застосовуються санкції, прийняті ЄС;
 - v. суб'єкти господарювання, що діють у галузях промисловості, на які поширюються санкції, прийняті ЄС, оскільки допомога підриватиме цілі відповідних санкцій.
- обумовлюватися прямо чи опосередковано походженням продуктів або обладнання, наприклад, вимоги до бенефіціара купувати продукцію національного виробництва
- Немає допомоги для діяльності, пов'язаної з експортом.

ТКПР - огляд

Заходи ТКПР	Застосовується до
2.1. Обмежені суми допомоги	31.12.2023
2.2 Підтримка ліквідності у формі державних гарантій	
2.3 Підтримка ліквідності у вигляді субсидованих позик	
2.4 Допомога на покриття додаткових витрат у зв'язку з надзвичайно значним зростанням цін на природний газ та електроенергію	31.12.2025
2.5 Допомога для прискорення розгортання відновлюваної енергії, накопичення та відновлюваного тепла , актуального для REPowerEU	
2.6 Допомога для декарбонізації процесів промислового виробництва	31.12.2025
2.7 Допомога на додаткове зменшення споживання електроенергії	31.12.2023
2.8 Стратегічні інвестиції у перехід до вуглецевого нейтралітету	31.12.2025

2.1. Обмежені суми допомоги

Допустима з внутрішнім ринком згідно Ст 107(3)(b) ДФЄС, якщо виконуються наступні умови:

- Малі суми допомоги до 2 000 000 євро (агрокультура: 250 000 євро; рибальство: 300 000 євро), Підтримка в будь-якій формі: гранти, податкові та платіжні пільги, гарантії, позики, капітал
- У формі програми з передбаченим бюджетом
- допомога надається суб'єктам господарювання, постраждалим від кризи
- допомога надається до 31 грудня 2023

Інструменти, що підлягають поверненню, можуть бути конвертовані в гранти за умови, що така конвертація відбудеться до 30 червня 2024 року

2.2. Підтримка ліквідності у формі гарантій (1)

Допустима із внутрішнім ринком на підставі статті 107(3)(b) ДФЄС

- гарантії надаються **суб'єктам господарювання за новими індивідуальними позиками**

- Гарантійні внески :

	1-ий рік	2ий-3ій роки	4ій-6ий роки
МСП	25 bps (базисний пункт)	50 bps	100 bps
Велике під-во	50 bps	100 bps	200 bps

- Гарантії надаються до 31 грудня 2023
- Загальна сума позик на бенефіціара: на основі операційних потреб компанії (на основі обороту чи витрат на енергію або з обґрунтуванням потреби в ліквідності)
- Позики можуть стосуватися як інвестицій, так і оборотних коштів

2.2. Підтримка ліквідності у формі гарантій (2)

- До 6 років, але можлива модуляція до 8 років з більшою винагородою
- Гарантії - не можуть перевищувати 90%, за одним винятком
- Можливість надання прямих гарантій маржинальних вимог, що покривають **понад 90%** необхідної потреби в ліквідності - суворі умови:
 - Тільки енергетичні компанії
 - Сума та тривалість обмежені маржинальними вимогами
 - Держави-члени мають підтверджувати та контролювати потреби кінцевих бенефіціарів
 - Вимагає поповнення гарантійних премій
 - Держава має забезпечити стягнення гарантованих сум після мобілізації гарантій
- Гарантії - надаються безпосередньо кінцевим бенефіціарам або кредитним установам як фінансовим посередникам

2.3. Підтримка ліквідності у вигляді позик

Допустима із внутрішнім ринком на підставі статті 107(3)(b) ДФЄС

- Позики **не надаються** кредитним установам чи іншим фінансовим установам
- Позики, надані за зниженими ставками: базова ставка (IBOR 1 Y) + маржа кредитного ризику (МКР):

	МКР для 1го року	МКР для 2-3го років	МКР для 4-6го років
МСП	25 bps	50 bps	100 bps
Велике під-во	50 bps	100 bps	200 bps

- Гарантія надається до 31 грудня 2023 року
- Загальна сума позик на бенефіціара: на основі операційних потреб компанії
- До 6 років. Позики можуть стосуватися як інвестицій, так і оборотних коштів
- Позики безпосередньо кінцевим бенефіціарам або кредитним установам як фінансовим посередникам

2.4. Допомога на покриття додаткових витрат у зв'язку з надзвичайно значним зростанням цін на природний газ та електроенергію(1)

Критерії допустимості, які мають виконуватись:

- Допомога надається до 31 грудня 2023 року у формі прямих грантів, податкових і платіжних пільг, гарантій, позик і власного капіталу
- Програма з орієнтовним бюджетом
- Допомога надається до 31 грудня 2023 року
- Інструменти, що підлягають погашенню, можуть бути конвертовані в гранти за умови, що конвертація відбудеться до 30 червня 2024 року
- загальна допомога / бенефіціар **макс. 50 % допустимих витрат і не більше 4 мільйонів євро** в будь-який момент часу

2.4. Допомога на покриття додаткових витрат у зв'язку з надзвичайно значним зростанням цін на природний газ та електроенергію(2)

- Допустимі витрати: споживання природного газу, електроенергії, опалення та охолодження;
- Допустимі витрати = $(p(t) - p(\text{ref}) * 1.5) * q$, де:

t - місяць/період із кількох послідовних місяців, щонайпізніше з 1 лютого 2022 року до 31 грудня 2023 року («допустимий період»)

ref - період з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року («базовий період»)

p(t) - середня ціна за одиницю, спожиту бенефіціаром протягом відповідного періоду (євро/МВт-год)

p(ref) - середня ціна за одиницю, спожиту бенефіціаром у звітний період (євро/МВт-год)

q - кількість, закуплена у зовнішніх постачальників і споживана бенефіціаром як кінцевим споживачем. Його можна встановити як: - q(t), споживання в допустимий період - q(ref), споживання бенефіціара в базовий період

З 1 вересня 2022 року q не може перевищувати 70% споживання бенефіціара у 2021 році

2.4. Допомога на покриття додаткових витрат у зв'язку з надзвичайно значним зростанням цін на природний газ та електроенергію(3)

Секторальна допустимість	Всі бенефіціари	Всі бенефіціари	EIUs*	EIUs* у Додатку 1**
Допустимість: зниження EBITDA	не застосовується	не застосовується	40% падіння EBITDA порівняно з 2021 р	40% падіння EBITDA порівняно з 2021 р
Максимальна інтенсивність допомоги	50%	40%	65%	80%
Максимальна сума допомоги для одного бенефіціара	4 млн євро	100 млн євро	50 млн євро	150 млн євро
		Лише до відновлення 70% EBITDA 2021 р	Лише до відновлення 70% EBITDA 2021 р	Лише до відновлення 70% EBITDA 2021 р

*EIUs – Енергоємні суб'єкти господарювання – понад 3% обороту на енергоносіях у 2021 році або більше 6% у першому півріччі 2022 року

**Додаток 1 визначає сектори, які є енергоємними та схильні до високих рівнів торгівлі (ті самі сектори, що й список витоків вуглецю, визначений для ETS - Emissions Trading System)

2.4. Допомога на покриття додаткових витрат у зв'язку з надзвичайно значним зростанням цін на природний газ та електроенергію(4)

- Можливі авансові платежі для всіх категорій допомоги з перевітками за фактом і поверненням коштів.
- Для вищих сум допомоги (більше 50 мільйонів євро) вимога надати органу, який надає грант, план із зазначенням заходів щодо зменшення викидів вуглецю від споживання енергії або заходів, пов'язаних із захистом навколишнього середовища тощо.

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ :

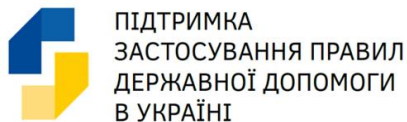
- інвестиційна та операційна допомога
- лише **програми з орієнтовною потужністю та бюджетом** для однієї чи кількох з наступних технологій:
 - відновлювана енергія, включаючи відновлюваний водень і відновлюване водневе паливо, але за винятком виробництва електроенергії з відновлюваного водню
 - електроенергії та тепла
 - зберігання відновлюваного водню, біопалива, біопалива, біогазу та палива з біомаси, що отримує принаймні 75% свого вмісту з безпосередньо підключеного виробничого об'єкта, на щорічній основі

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

ТРИВАЛІСТЬ

- допомога надається до 31 грудня 2025 року
- інсталяція з підтримкою повинна бути введена в експлуатацію протягом 36 місяців після дати надання гранту для всіх технологій, крім офшорної вітрової енергії
- система штрафних санкцій у разі недотримання цього терміну

Форми допомоги: прямі гранти, аванси, що підлягають поверненню, позики, гарантії або податкові переваги, включаючи податкові кредити

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

Розмір допомоги та порядок її призначення

➤ **Конкурсні торги**

- Інвестиційна допомога: 100% загальних інвестиційних витрат
- Операційна допомога: ціна виконання двостороннього CfD контракту на різницю (тривалість не більше 20 років), встановлена на основі заявок

Принаймні 70 % у загальних критеріях відбору, які використовуються для рейтингу пропозицій, повинні бути визначені з точки зору допомоги на одиницю захисту навколишнього середовища або допомоги на одиницю виробленої енергії чи встановленої потужності!!!!

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

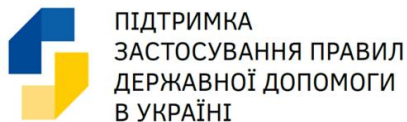
Розмір допомоги та порядок її призначення

Адміністративно (для незрілих технологій і малих проектів)

- Інвестиційна допомога: 45% від загальних інвестиційних витрат (+ бонуси за розмір суб'єкту господарювання)
- Операційна допомога: ціна виконання двостороннього CfD, встановлена регуляторним органом для покриття очікуваних чистих витрат

Допомога для сонячної, вітрової та гідроенергії: надається тільки в процесі конкурсних торгів!!!

(крім допомоги <30 млн. євро для малих проектів)

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

Початок робіт

- допомога надається щодо нововстановлених або реконструйованих потужностей
- допомога може бути надана для проектів, розпочатих до 9 березня 2023 року/20 липня 2022 року, якщо це необхідно для прискорення або розширення інвестицій
- дотримання принципу «не завдати істотної шкоди»

2.5. Допомога для прискорення розгортання СВД (систем відновлюваної енергетики)

Допомога для збільшення максимальної потужності виробництва електроенергії існуючими установками без подальших інвестицій

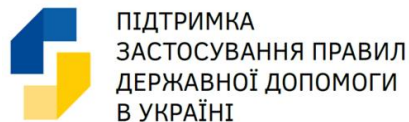
- існуюча установка підключена до мережі до 1 жовтня 2022 року та отримувала допомогу, схвалену ЄС, або звільнена від повідомлення (програма)
- необхідна для збільшення максимальної потужності до 1 МВт на установку або еквівалент без подальших інвестицій
- надається до 31 грудня 2023 року, а придатний період для підтримки в рамках заходу допомоги закінчується до 31 грудня 2024 року

2.6 Допомога для декарбонізації процесів промислового виробництва

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

- суттєве зниження парникових газів – мін. 40%
- енергоефективність (наприклад, відхідне тепло + тепловий насос) – мін. 20% зниження енергоспоживання
- електрифікація промислових процесів (наприклад, електропечі)
- перехід на водень і водневе паливо

Тільки програми з орієнтовним бюджетом!!!!!!

2.6 Допомога для декарбонізації процесів промислового виробництва

ТРИВАЛІСТЬ

- допомога надається до 31 грудня 2025 року
- установки, яким надається допомога, повинні працювати протягом 36 місяців після дати надання допомоги
- система штрафних санкцій у разі недотримання цього терміну

Форми допомоги: прямі гранти, аванси, що підлягають поверненню, позики, гарантії або податкові переваги, включаючи податкові кредити

2.6 Допомога для декарбонізації процесів промислового виробництва

Розмір допомоги

- Макс 10% загального бюджету або макс 200 млн євро

Інтенсивність допомоги – Методи розрахунку:

- 1) 40% додаткових витрат на навколишнє середовище + бонуси для МСП та за високе скорочення викидів/енергії; механізм повернення надлишкової компенсації, або**
- 2) 100% - конкурентний процес торгів, або**
- 3) пов'язані з інвестиційними витратами (CAPEX) - без проведення конкурсу**
 - 30% CAPEX на електрифікацію та енергоефективність
 - 60% CAPEX для декарбонізації за допомогою водню та похідних водню

2.6 Допомога для декарбонізації процесів промислового виробництва

Інші умови:

- допомога може бути надана для проектів, розпочатих до 9 березня 2023 року/20 липня 2022 року, якщо це необхідно для прискорення або розширення інвестицій
- допомога не повинна надаватися просто для відповідності застосовним стандартам ЄС
- допомога не повинна призводити до збільшення загальної виробничої потужності бенефіціара. Обмежене збільшення виробничої потужності прийнятне, якщо це є результатом технічної необхідності (припущення, якщо збільшення <2%).

2.7 Допомога на додаткове зменшення споживання електроенергії

Кумулятивні умови:

- фінансова компенсація лише за «додаткове скорочення споживання»
- в першу чергу сприяє досягненню цільового показника скорочення споживання електроенергії, встановленого в статтях 3 і 4 Регламенту (ЄС) 2022/1854
- тільки програми з розрахунковим обсягом потужності та бюджетом
- конкурентний процес торгів, в принципі відкритий для всіх можливих шляхів досягнення додаткового скорочення споживання
- програми можуть бути обмежені однією або кількома категоріями бенефіціарів за певних обставин (наприклад, відмінності в характеристиках), але без будь-яких штучних обмежень/дискримінації

2.7 Допомога на додаткове зменшення споживання електроенергії

Кумулятивні умови:

- критерії прийнятності для участі в конкурсі мають бути прозорими, об'єктивними та недискримінаційними. Бенефіціари повинні вже мати відповідні засоби обліку електроенергії або взяти на себе зобов'язання встановити їх
- бенефіціари повинні взяти на себе зобов'язання, що їх додаткове скорочення споживання електроенергії не призведе до збільшення загального споживання газу
- бенефіціари повинні бути обрані на основі найнижчої вартості одиниці додаткового скорочення споживання (в євро/МВт-год або еквівалент)
- допомога, відкрита для транскордонної участі
- надана до 31 грудня 2023 року

Загальні положення щодо скорочення або заповнення газосховищ (вступна частина)

Заходи оцінюються в кожному конкретному випадку безпосередньо відповідно до статті 107(3)(b) ДФЕС

- конкурсний процес, заснований на прозорих критеріях контракування обсягів для добровільного скорочення попиту
- відсутність будь-яких формальних обмежень для транскордонної торгівлі або потоків
- обмеження відповідних стимулів вимагати скорочень у майбутньому, які виходять за межі тих, які бенефіціар вжив би незалежно від заходу
- негайне скорочення сукупного кінцевого попиту на газ у відповідних державах-членах, уникаючи простого зміни попиту на природний газ
- наявність гарантій для уникнення надмірної компенсації
- дотримання зобов'язань та умов щодо заповнення та стимулювання зберігання газу Регламенту (ЄС) 2017/1938

2.8. Допомога для прискорених інвестицій у сектори, стратегічні для переходу до економіки вуглецевого нейтралітету

I. Програми

➤ **Допустимі інвестиції:**

i. виробництво акумуляторів, сонячних панелей, вітряних турбін, теплових насосів, електролізерів, обладнання для уловлювання та зберігання вуглецю (CCUS);

ii. виробництво ключових компонентів, що використовуються як безпосередній вихід для виробництва обладнання, визначеного в (i);

iii. виробництво або відновлення відповідної критичної сировини, необхідної для виробництва обладнання та ключових компонентів, визначених у (i)

➤ **Допустимі витрати:** витрати на інвестиції в матеріальні та нематеріальні активи

I. Програми – ліміти допомоги

максимальний розмір допомоги на суб'єкт господарювання в державі-члені		Розміщення інвестицій			
		Райони без обслуговування	<i>c-Regions</i>	<i>a-Regions</i>	
		EUR 150 Million	EUR 200 Million	EUR 350 Million	
Макс інтенсивність ДОПОМОГИ	прямі гранти	Велике під-во	15%	20%	35%
		Середнє під-во	25%	30%	45%
		Мале під-во	35%	40%	55%
	податкові пільги, позики чи гарантії	Велике під-во	20%	25%	40%
		Середнє під-во ²	30%	35%	50%
		Мале під-во	40%	45%	60%

2.8. Допомога для прискорених інвестицій у сектори, стратегічні для переходу до економіки вуглецевого нейтралітету

II. Спеціальна допомога

Коли бенефіціар продемонструє, що отримає допомогу для еквівалентної інвестиції в третій країні за межами ЄЕЗ!!!!

- Застосовуваний ліміт допомоги є нижчим із:
- Допустима допомога (тобто сума, доступна в 3-й країні)
- Дефіцит фінансування розраховується як різниця між NPV у проекті ЄЕЗ та
- контрфактичний сценарій (тобто інвестиції в третю країну)

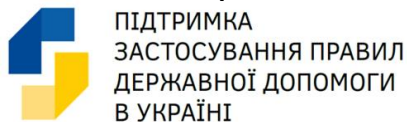
2.8. Допомога для прискорених інвестицій у сектори, стратегічні для переходу до економіки вуглецевого нейтралітету

можливості одноразової допомоги	Розміщення інвестицій	Гарантії		
Проект єдиної країни ЄЕЗ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 Держава-член ➤ Лише неблагополучні райони 	Не неблагополучні райони не можуть отримати відповідну допомогу , якщо задіяна лише одна держава-член	найсучасніша технологія виробництва з точки зору екологічних викидів	заборона переміщення інвестицій в межах єдиного ринку
Проект декількох країн ЄЕЗ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Щонайменше 3 держави-члена ➤ значна частина капіталовкладень здійснюється принаймні в двох неблагополучних районах ➤ важлива частина таких значних інвестицій має відбуватися в зоні "а" 	допомога можлива також у не неблагополучних районах, залежно від реального впливу на екосистеми в ЄС		

2.8. Допомога для прискорених інвестицій у сектори, стратегічні для переходу до економіки вуглецевого нейтралітету

I.+II. Інші умови (подібні до регіональної допомоги)

- підтримувати інвестиції у відповідну сферу протягом щонайменше 5 років або 3 років для МСП після її завершення
- допомога не може надаватися для полегшення переїзщення між державою-членом – **Ні – декларація/зобов'язання щодо переміщення** (2 роки до подачі заявки та 2 роки після завершення інвестицій)
- допомога не може надаватися суб'єктам господарювання, які перебувають у скрутному становищі
- допомога надається до 31 грудня 2025 року
- бенефіціар повинен подати заявку на отримання допомоги до початку робіт
- Держава-член може розглянути питання про включення недискримінаційним чином вимог, пов'язаних із захистом навколишнього середовища, соціальним захистом чи умовами праці.

Зобов'язання щодо моніторингу та звітності

- публікувати інформацію про кожну окрему допомогу понад 100 000 євро/10 000 євро (первинне сільське господарство та рибальство) на відкритому веб-сайті державної допомоги
- для заходів допомоги відповідно до розділу 2.4. якщо загальна допомога/підприємство/держава-член перевищує 50 мільйонів євро – бенефіціар зобов'язаний подати органу, що надає допомогу, протягом 1 року з моменту надання допомоги план щодо зменшення викидів вуглецю від споживання енергії
- подавати щорічні звіти до ЄК та будь-яку іншу необхідну інформацію
- вести детальний облік щодо надання допомоги протягом 10 років

Дякуємо за увагу!

Support to
Enforcement of
State Aid Rules
in Ukraine

EU4Business

MOVING FORWARD
TOGETHER

The Project
is implemented
by consortium
led by WYG

Antimonopoly Committee of Ukraine